Edirne, Anadolu ve Rumeli'nin incisi, Osmanlı sultanların gözdesi ve şairlerin gül bahçesi, Osmanlı Devleti'ne 92 yıl başkentlik yapmış, İstanbul'un başkent olmasından sonra da önemini hiçbir zaman kaybetmeyen "Darü'l Karar (Ebedi Yurt)"dır, Edirne, nehirleriyle, bu nehirler üzerinde inci gibi dizilen köprüleriyle, Selimiye Camii'si gibi tarihi eserleriyle ve yetiştirdiği şairleriyle medeniyetin beşiği bir şehir olmuştur. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Beş Şehir" adlı eserinde "Bir başkent daima başkenttir. Ne kadar susturulursa susturulsun yine konuşur" şeklinde ifade ettiği gibi Osmanlı Devleti'nin muazzam şehirlerinden biri olan Edirne'yi birkaç konu, başlık ya da olay ile izah etmek mümkün değildir. Süheyl Ünver'in "Her şey biter Edirne bitmez" düsturuyla farklı üniversitelerdeki araştırmacıların bir araya geldiği ve "Pâyitaht" ismini verdiğimiz bu çalışma ile Edirne'nin tarihine ışık tutmak, ecdadımızın bize bıraktığı mirasa küçük bir katkı sunarak onu payidâr kılmak gayretindeyiz.

+90 536 663 97 66
+90 286 217 22 24
/paradigmaak
/divit_kitabevi
/paradigmaakademiyayinevi

paradigma akademi
Basın Yayın Dağıtım

www.paradigmaakademiyayinlari.com
www.divitkitabevi.com | paradigmaakademitasarim@gmail.com

PAYİTAHT

EDİRNE ÜZERİNE DİL-TARİH EDEBİYAT ARAŞTIRMALARI

EDİTÖRLER
Dr. Tarık SARIOĞLU
Dr. Hasan Ali CENGİZ

PÂYİTAHT

Edirne Üzerine Dil-Tarih-Edebiyat Araştırmaları

Editörler
Tarık Sarıoğlu-Hasan Ali Cengiz

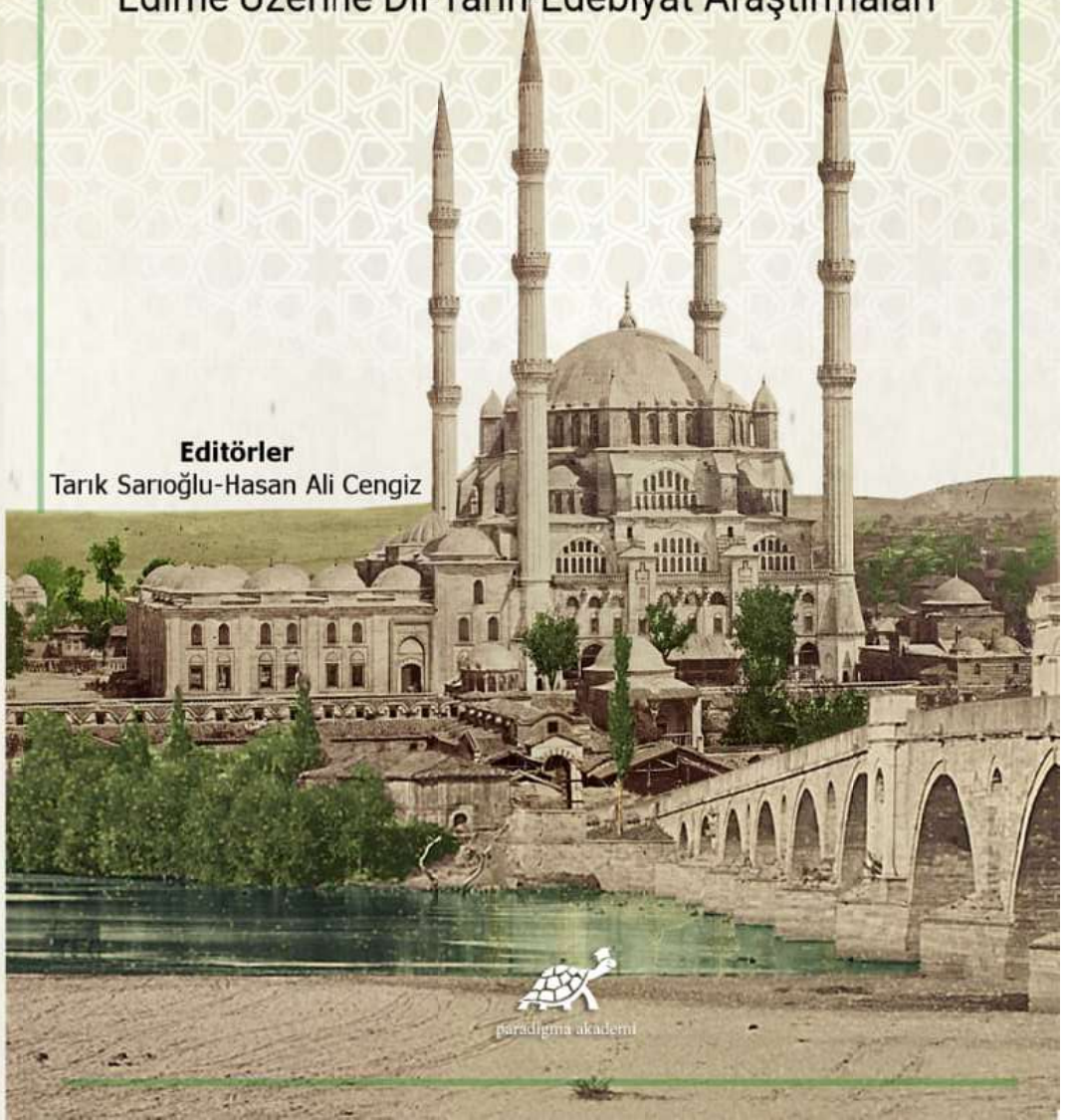

PAYİTAHT

Edirne Üzerine Dil-Tarih-Edebiyat Araştırmaları

EDİTÖRLER
Dr. Tarık SARIOĞLU – Dr. Hasan Ali CENGİZ

Paradigma Akademi

PAYİTAHT

Edirne Üzerine Dil-Tarih-Edebiyat Araştırmaları

EDİTÖRLER
Dr. Tarık SARIOĞLU – Dr. Hasan Ali CENGİZ

ISBN: 978-625-8069-20-4

Sertifika No: 32427
Çanakkale Kitaplığı
Araştırma İnceleme Bilişim Yayın Matbaa
TİC. LTD. ŞTİ.

Paradigma Akademi Basın Yayın Dağıtım
Fetvane Sokak No: 29/A
ÇANAKKALE
e-mail: fahrigoker@gmail.com

Dizgi
Himmet AKSOY

Matbaa
Vadi Grafik Tasarım ve Reklam LTD. ŞTİ.
Sertifika No: 47479

Kitaptaki bilgilerin her türlü sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu Kitap T.C. Kültür Bakanlığından alınan bandrol ve
ISBN ile satılmaktadır. Bandrolsüz kitap almayınız.

Aralık 2021
Paradigma Akademi

ÖNSÖZ

Bizans döneminin önemi şehirlerinden biri olan Edirne, Osmanlılar tarafından fethiyle birlikte başkent yapılmıştır. Edirne'nin fatihi I. Murad'ın emri ile Kaleiçi'nde kiliseden bozma Halebi Camii'nde ilk Cuma namazı kılınmıştır. Bu dönemde yapılan bir diğer cami ise yine Kaleiçi'nde Ayasofya Kilisesi'nin dönüştürülmesi ile Kilise Camii olmuştur. Yıldırım Bâyezid zamanında Edirne'nin önemi daha da artmıştır. Hükümdarlığında Rumeli'de giriştiği savaşlarda Edirne'yi merkez haline getirmiştir. Osmanlı hâkimiyetinde Edirne'de uzun süreli bir istikrar dönemi yaşanarak her açıdan gözlemlenebilir bir büyüme sağlanmıştır. Balkan fetihlerine açılan kapı niteliğinde olan şehir, kısa bir süre içerisinde Türk-İslam kimliğine bürünmüştür. Güç ve kudretlerini görkemli bir şekilde sergilemeye özen gösteren sultanlar, kendi isimlerini taşıyan camiler inşa ettirmişlerdir. Osmanlı sultanlarının yanı sıra sadrazamlar, defterdarlar, sancak beyleri gibi önemli devlet adamları da şehri gösterişli yapılarla süslemişlerdir. Osmanlı'nın önde gelen isimleri tarafından yaptırılan bu nadide eserler ile birlikte şehir, Türk-İslam medeniyetinin sembolü haline getirilmiştir. Şehir merkezinde yeni mahalleler oluşturulmuş ve yeni kurulan idarî, dinî, askerî ve sosyal kurumlar ile birlikte nüfusunda artışlar yaşanmıştır.

Edirne'nin tarihine bakıldığında Osmanlı tarihine yön veren önemli bir şehir olduğu görülmektedir. Bunun en önemli örneklerinden biri 1402 yılında Timur ile Yıldırım Bayezid arasında yapılan Ankara Savaşı sonrasında Bayezid'in oğulları arasında 11 yıl süren taht kavgasında kilit şehri olmasıdır. Bu dönemde dahi imar faaliyetleri ile Türk-İslam hüviyeti pekiştirilmiş, Süleyman Çelebi Dönemi'nde Eski Camii'nin temellerini atılmıştır. Edirne, fethinden sonra en parlak dönemlerinden birini II. Murad Dönemi'nde geçirmiş, geniş çaplı imar faaliyetleri bu dönemde yapılmıştır. Muradiye Camii, Darülhadis Camii, Üç Şerefeli Camii gibi pek çok eser bu dönemde inşa edilmiştir. 1450 yılında II. Murad döneminde yapımına başlanan ve Edirne Sarayı olarak da bilinen Saray-ı Cedid-i Âmire, II.

Mehmed döneminde tamamlanmıştır. II. Bâyezid döneminde de Edirne'de önemli mimari eserlerin inşasına devam edilmiş, tıp dünyasında ilk olma özelliğine sahip su ve müzik ile tedavi yönteminin uygulandığı II. Bâyezid Külliyesi ve Şifahanesi kurulmuştur.

XVI. yüzyıl Edirne için parlak bir dönem olmuştur. Bu dönem padişahları çeşitli sebeplerle sıklıkla Edirne'ye gelmiş, iktisadî, mimarî ve sosyal yapılar ile şehre hizmet etmekten geri kalmamışlardır. Bu yüzyılın önemli olaylarının merkezi haline gelen Edirne, Yavuz Sultan Selim döneminde yapılan İran ve Memlûklu seferlerinin hazırlıklarına, Kanuni döneminin Avrupa seferlerinin önemli bir kısmına ev sahipliği yapmıştır. Edirne'ye özel bir ilgisinin olduğu bilinen II. Selim'in yaptırdığı ve dünyaca ünlü mimariye sahip Selimiye Camii'nin temelleri 1568 yılında atılmıştır. Bayrak şiirinin şairi Arif Nihat Asya'nın Edirne Kasidesi'nin bir mısrasında belirttiği *"Türk'ün Trakya'daki tapusu gelir"* dizeleriyle ihtişamıyla nam salmış Selimiye Camii, dünyanın en ünlü mimarı olan Mimar Sinan ile özdeşleşmiş, Osmanlı Devleti'nin günümüze kadar ulaşan en önemli eseri olmuştur. Bu eser, yüzyıllarca Trakya'daki Türk-İslam kültürünün somut kimliği halini almıştır.

Edirne, Bursa'nın ardından Osmanlı Devleti'nin ikinci başkenti olduktan sonra bilim, fikir ve sanat hayatının önemli merkezlerinden biri haline getirilmiştir. Osmanlı hükümdarlarının bizzat bilim, kültür ve sanat faaliyetlerine öncülük etmesiyle birlikte çeşitli Türk-İslam beldelerinden ve muhtelif kültür merkezlerinden gelen çok sayıda bilim adamının yerleşim alanı olan Edirne, kültürel önemini yüzyıllar boyunca korumuştur. Türk kültür tarihi içinde Edirne'nin yerine bakıldığında yapılan çalışmalarla Türk yazı dilinin gelişmesi büyük bir ivme kazanmış ve özellikle II. Murad ve II. Bayezid gibi hükümdarlar bu sahada öncülük etmişlerdir. Osmanlı sultanlarının Edirne'ye gelen âlimleri himaye etmeleriyle Türkçe, kısa zamanda bir bilim ve edebiyat dili olma özelliği kazanmaya başlamıştır. Türk-İslam kültüründe önemli bir yere sahip olan Edirne'de 40'tan fazla medrese kurulmuş, şehirde inşa edilen 100'e yakın tekkeler ve zaviyeler ise bilim ve kültür ortamını besleyen kurumlar haline dönüştürülmüştür. Bunun sonucunda Edirne, yüzyıllar boyunca Türk kültüründe mühim yer edinmiş olan birçok şeyh, musikişinas, tarikat büyüğü, sanatkâr, edib ve şair yetiştirmiştir.

Edirne, Anadolu ve Rumeli'nin incisi, Osmanlı sultanların gözdesi ve şairlerin gül bahçesi, Osmanlı Devleti'ne 92 yıl başkentlik yapmış, İstanbul'un başkent olmasından sonra da önemini hiçbir zaman kaybetmeyen "*Darü'l Karar* (Ebedi Yurt)"dır, "*Dâru'n-Nasr ve'l-Meymene*"dir. Edirne, zafere/fethe mazhar kutlu belde, kutlu fethin Fatih'ini yetiştirmesiyle müjdelenmiş şehirdir. Mehmet Akif bu yönüyle Edirne'yi "*İslam'ın ahenin sûru*", "*Şark'ın cebin-i mağruru*", Osmanlının *"ikinci arş-ı tealisi"*, dünyanın "*birinci mevki-i feyyazı*", "*darü'l-hilafenin kilidi*" olarak tanımlamıştır.

Edirne, nehirleriyle, bu nehirler üzerinde inci gibi dizilen köprüleriyle, Selimiye Camii'si gibi tarihi eserleriyle ve yetiştirdiği şairleriyle medeniyetin beşiği bir şehir olmuştur. Günümüzde, Balkanlar denildiğinde, Edirne'yi anlamadan, öğrenmeden Balkanları anlamak ve öğrenmek mümkün değildir. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "*Beş Şehir*" adlı eserinde "*Bir başkent daima başkenttir. Ne kadar susturulursa susturulsun yine konuşur*" şeklinde ifade ettiği gibi Osmanlı Devleti'nin muazzam şehirlerinden biri olan Edirne'yi birkaç konu, başlık ya da olay ile izah etmek mümkün değildir. Süheyl Ünver'in "*Her şey biter Edirne bitmez*" düsturuyla farklı üniversitelerdeki araştırmacıların bir araya geldiği ve "*Pâyitaht*" ismini verdiğimiz bu çalışma ile Edirne'nin tarihine ışık tutmak, ecdadımızın bize bıraktığı mirasa küçük bir katkı sunarak onu payidâr kılmak gayretindeyiz. Bu esere emeklerini vermiş, kıymetli zamanlarını ayırmış olan tüm araştırmacı arkadaşlarımıza teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Edirne'nin "Pâyitaht" dönemlerindeki ihtişamını kazanması ümidiyle "Bayrak" şiirinin şairi Arif Nihat Asya'nın bir dörtlüğü ile sözlerimizi bitiriyoruz.

Dünyanın en güzel minareleri
Ve kubbelerin en ulusu gelir;
Türk'ün Trakya'da tapusu gelir.
Mihrabında bir teravi kılmaya
Denizler ardından yolcusu gelir.

Dr. Hasan Ali CENGİZ-Dr. Tarık SARIOĞLU

Edirne, Aralık 2021

İÇİNDEKLER

Edirne Osmanlı Dönemi Mezar Taşı Kitabelerinde Ölümle İlgili Söz Varlığı 1
Doç. Dr. İlker TOSUN

M. Niyazi Akıncıoğlu'nun Edirne'si..... 57
Doç. Dr. Ali KURT

Tesellinin Şiir Hâli: Balkan Savaşında Edirne'nin Geri Alınışının Türk Şiirine Yansıması 75
Dr. Öğr. Üyesi Birol BULUT

Halk İnanışları Boyutuyla Selimiye Camii..... 95
Dr. Mehmet V. DERVİŞOĞLU

Edirne Halkevi'nin 6 Ok Dergisi..... 121
Dr. Alparslan OYMAK

Bu Dîvân Kimin? Üç Tez, İki Şair, Bir Dîvân: Edirneli Ahmed Rüşdî Dîvânı Üzerine..... 139
Öğr. Gör. Ali YÖRÜR

Bir Müdür Bir Rapor: Edirne Vilayetinde Eğitim (1914) 147
Doç. Dr. Halim DEMİRYÜREK

Yakın Dönem Tarihimizde Edirne'de Yahudi Toplumunun Sosyal ve Kültürel Hayatları Hakkında Sözlü Bir Tarih Çalışması.. 159
Dr. Öğr. Üyesi Sabri Can SANNAV, Merve İSTİL

Edirne'de Selâtin Şeyhliği (1766-1848) 185
Dr. Öğr. Üyesi Levent KURU

Balkan Harbi Esnasında Edirne'deki Askeri Havacılık Faaliyetleri 227
Dr. Öğr. Üyesi Atakan ESEN

XVI-XVII. Yüzyıllarda Edirne'deki Romanlar 247
Dr. Hasan Ali CENGİZ

1831 Tarihli İlk Nüfus Sayımından I. Meşrutiyet'e Kadar Edirne'de Nüfus (1831-1876) 279
Dr. Tarık SARIOĞLU

Maarif Salnammelerine Göre Edirne Vilayeti'nde Rüşdiyeler (1898-1903) 305
Dr. Erhan VATANSEVER

Şehrin Kayıplarını Arayan Bir Kadın: Amerikalı Gezgin Martha Root'un İzinde Edirne'de Bahailik, Cumhuriyet ve Gündelik Hayat ... 327
Dr. Hakan ŞALLI

EDİRNE HALKEVİ'NİN *6 OK* DERGİSİ

Alparslan OYMAK*

Türk Ocakları'nın 1931 yılında kapatılmasından sonra 19 Şubat 1932'de, Cumhuriyetin temel dayanaklarının halka daha yoğun biçimde anlatılması hedefiyle halkevleri kurulmaya başlanmıştır. Ülkenin geneline yayılan halkevlerinin birçoğunun dergicilik faaliyetlerine girişmeleri de aynı düşüncenin ürünüdür. Edirne Halkevi'nin yayın organı olan *6 Ok* da diğer halkevi dergileri gibi halkın eğitilmesinde bir basamak olmak niyetiyle 25 Kasım 1933'te yayın hayatına başlamıştır.

Nisan 1936'ya kadar 26 sayı yayımlanan *6 Ok* dergisinin imtiyaz sahibi İbrahim Akıncı, genel yayın müdürü Mehmet Behçet, yazı işleri müdürü ise C. Ruhiğ Günalp'tir. 15 günlük olduğu belirtilmesine rağmen düzenli olarak okuyucuyla buluşamayan derginin fiyatı 10 kuruş olarak belirlenmiştir. 21. sayıya kadar 24 sayfa, 24-26. sayılar 32 sayfa olarak çıkmıştır. Rumuz kullanılan yazıların dışında M. Uluğ, N. S. Yarkın (Nihad Sami Banarlı), Serezli Esad, Vahit Lütfi, Ruhi Günalp, Emin Akyüz, Osman Nuri, Şaban Taşkın, Osman Moyunçur, Kemal Batu, İsmail Vedat imzalı yazılara rastlanmaktadır.

Halkevleri; Dil, Tarih ve Edebiyat, Güzel Sanatlar, Temsil, Sosyal Yardım, Halk Dershaneleri ve Kurslar, Kütüphane ve Neşriyat, Köycülük, Müze ve Sergi şubeleri temelinde kurulmuşlardır. (Olgun, 2019: 2). *6 Ok* dergisini oluşturan ana bölüm başlıklarına bakıldığında (Köylü Köşesi, Çiftçiliğe Dair, İktisat Köşesi, Edebî, Hikâyeler, Tarih Sahifeleri Tarihi Notlardan, Spor Köşesi, Güzel Sanatlar, İçtimai, Halka Doğru ve Kanunlarımız) halkevlerinin kullandığı şube sisteminin hemen hemen aynı içeriklerle dergide yer aldıkları görülmektedir.

* Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, alpoymak@hotmail.com.

Doğal olarak tüm bu başlıklar Türkiye genelinden Edirne özeline doğru, şehrin tarihi ve siyasi önemi çerçevesinde şekillenmektedirler. Edirne, sınır olması nedeniyle "Türk ihtilali için kırılan ilk kapı ve varılacak son durak" olarak sembolleştirilmiştir. (S. S., 1933: 9).

"Edirne Günleri" şiirinin bir dörtlüğünde de şehre verilen önem ve ona yüklenen anlam açıkça ifade edilmektedir:

"Türklük senin, biz senin, sen bizimsin Edirne!

Anam sensin, ninem sen, mabedimsin Edirne!

Türklük senin, ben senin, sen benimsin Edirne!

Cihanım, güneşimsin, cennetimsin Edirne!" (Cahit. K, 1934: 18-19).

Derginin ilk sayısının önsözünde Atatürk devrimlerinin hem halka hem de aydınlara benimsetilmesi gerektiği, bu bağlamda *6 Ok*'un Türkiye'yi gelişmiş devletler seviyesine çıkarmada bir asansör olma görevini üstlendiği belirtilir. Dergi, halkevlerinin halka dirlik ve düzenlik vermek için kurulduğunu, kadın erkek ayrımı yapmadan eğitimde, tarımda, ticarette, çiftçilik ve işçilikte ona en doğru ve güzeli göstermek amacında olduklarını ekler. (6ok, 1933: 1). Altı Ok imzalı başka bir yazıda da yeni Türkiye'nin sosyal insanının çerçevesinin artık belli olduğu ifade edilir. Bahsedilen sosyal insan bir bütün halinde değerlendirildiği için sağcı ya da solcu görüşe yer yoktur. Yemek için değil aklıyla yaşayanların övüldüğü yazıda, tüm bu özelliklerin birleştiği, Cumhuriyetin sosyal insan tipi halkevi insanı olarak özetlenir. (6ok, 1934: 1)

Derginin üzerinde özellikle durduğu ve belli başlıklar altında çeviriden eğitime, spordan müziğe kadar işlediği konulara bakıldığında bahsedilen halkevi tipi insanının temel özellikleri de ortaya çıkmaktadır. Bu tipin en belirgin özelliği öncelikle kalkınma odaklı olup eski idarenin neden olduğu geri kalmışlığı yok etmeyi amaçlamaktır. Ülkenin gelişmemişliğinin nedeni Osmanlı yönetimi ve bu yönetimin Türk kültürünü korumak gibi bir çabasının hiç olmamış olmasıdır. Bu nedenle Türk kültürü, tarihi ve dili yeniden canlandırılmaya çalışılır. Yani cumhuriyet insanı gelişme ve üretim amacıyla Batı'yı örnek alsa da kültürel anlamda Türk milliyetçiliğini benimseyecektir. Bu bağlamda Türk Tarih Teorisi (E. K., 1933: 3) ve Güneş Dil Teorisi'nin desteklendiği yazılara (E. R. G., 1936: 16-18) dergide

rastlamak mümkündür.[92] Çok çalışmak, araştırmak, üretmek ve tutumlu olmak hemen her yazının ana eksenini oluşturur. Tüm bu özelliklere sahip olan halkevi insanının kadına bakışı da eski devirden farklıdır. Kadın erkek eşitliği temelinde Türk kadınının da sosyal hayatın içerisinde yer alması istenir. Cumhuriyet Halk Fırkası Genel Sekreteri Recep Peker'in CHF Halkevleri Talimatnamesinde yer alan ve halkevlerinin kuruluş gerekçeleri ile ilgili açıklamalarının da yukarıda dikkat çekilen konuları kapsadığı açıkça görülmektedir. (Türkoğlu, 1996: 98)

Derginin amacını yansıtması bakımından Cumhuriyet Halk Fırkası'nın amblemini de oluşturan 'ok'a yüklenen anlamın da önemli olduğu belirtilmelidir. Milletvekili Şeref Bey'in "Ok" başlıklı yazısında okun Türk kültüründeki öneminin sınırları aşan bir değeri olduğu belirtilir. Ayrıca Türk'e medeniyet yolunu ki burada Batı'ya doğru göç kastedilir, ilk o göstermiştir. (Şeref, 1934: 3) Bu yazıdan etkilenen M. Uluğ'un yazdığı "Yolumun Sonu" şiirinin ilk dörtlüğü de şöyledir:

"Ne çıkar… Adımı kimse anmasın

Ben ta Altaylardan gelen bir okum

Yolumdan dönerim eller sanmasın

Çelikten dağları delen bir okum!" (Uluğ, 1934a: 21)

Görüldüğü gibi ok hem hareketin hem ilerlemenin hem de zorlukları aşmanın bir sembolü olarak dergide yerini almıştır.

Köycülük

Ülkeyi kalkındırma bahsinde çiftçi ve köylüye ayrı bir önem verildiği, tarımsal faaliyetlerin geliştirilmesinden köy kanunlarına, hayvancılıktan kooperatifçiliğe kadar geniş bir yelpazede köylülerin eğitilmeye çalışıldığı görülmektedir.

İlk sayıdan itibaren kısım kısım yayımlanan "Köy Kanunumuz" (S. R., 1933: 18) ve "Köy Kooperatifleri" (M. Ş., 1933: 5) başlıklı yazılarla köy, kasaba, şehir, kooperatif vb. kavramlar hakkında halkı aydınlatma amaçlı

[92] Erken cumhuriyet dönemi ideolojisi için bkz. Güreşir, S. K. (2021). Erken cumhuriyet devri resmî ideolojisini Osmanlı tarihi konulu romandan okuma denemesi (1923-1938). Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 10 (1), 160-178.

genel bilgiler paylaşılırken köylünün hak ettiği önemi Cumhuriyet ile birlikte edindiği vurgulanır. Eskiden, sadece Osmanlı'da değil Fransa ve Rusya'da bile köylünün önemsenmediği söylendikten sonra eski dönemin bir eleştirisi olarak, İstanbul çocuklarının çoğunun askerlik yapmadığı ve Türk köylüsünün savaşlarda öldüğü ifade edilir. Türk köylüsünün layık olduğu yere gelmesi ise Teşkilâtıesasiye kanunu sayesinde olmuştur.

Eski devirle yeni devrin köylülere verilen değer bağlamında kıyaslandığı "6 Ok'tan" başlıklı yazıda da saltanat rejiminin memlekete yalnız sağmal bir çiftlik diye baktığı vurgulanır. Sonraki Tanzimatçıların taklitçilikle suçlandığı yazıda onların dahi kitap birliği siyasetine aldandıkları belirtilir. Bunun yanı sıra saltanat okulu tabuta benzetilirken Tanzimat ile azınlık okullarının millileştirilip Türk unsurunun zorla Osmanlılaştırıldığı eleştirisi getirilir. Bu siyasi değerlendirmelerin bağlandığı nokta ise yine köylülerdir. Saltanat, köyü aciz bir duruma düşürmüşken, cumhuriyet onu mucize yapacaktır. (M., 1933: 12) Benzer şekilde "Kurtuluşta Köylüler" başlıklı başka bir yazıda da köylüler memleketin babayiğit sahipleri olarak tanımlanırken, eski düzenin onların tüm özünü emdiği ancak Cumhuriyet sayesinde kurtuldukları anlatılır. (Coşkun, 1933: 10-11)

Tarım ve hayvancılık alanlarındaki kalkınmanın gerçekleşmesinde çiftçilere, köylülere hiç olmadığı kadar önem verildiğinin açık göstergeleri olarak köy temalı şiirlerin yayımlanması ilgi çekicidir. Örneğin yoğurdun faydalarının ve nasıl üretileceğinin anlatıldığı bir yazıya sütün diğer içeceklere üstünlüğünün anlatıldığı bir şiir eklenir:

"Bira, şarap felç ve nikris getirir

Rakı ise yüzü gözü şişirir

Porter kana kıvam verir bitirir

Şampanya bacaklara raşe verir

Etme rağbet çay temkini giderir

Süt içenler kuvvet bulur semirir." (K. T. F., 1933: 8-9)

Burada bir parantez açıldığında, sütün alkole tercih edilmesinin tek nedeninin sağlığa zararı olmadığı anlaşılır. İstanbul Üniversitesi Profesörlerinden A. Süheyl, "İçki Her Zaman Afettir" (Süheyl, A. 1934: 12)

başlıklı yazısında ilerlemek isteyen toplumların her zaman açık zihinli olup alkolden uzak durmaları gerektiğini belirtir. "Aldırmamazlık Görmemezlik (Bananeizm)" başlıklı başka bir yazıda da alkol, eski edebiyatla ilişkilendirilmiştir. Miskin görülen eski edebiyatın rakı, sigara ve içkiyle daha da yosunlaştığı ifade edilir. Bu edebiyat puslu bir camın arkasından bakan, hülyadan başka bir şey görmeyen bir edebiyattır. Yazara göre sağken de her şeye ilgisiz olan dünün adamı ölmüştür. Cumhuriyet ise bu cansızlığın aksine bakmakta ve görmektedir. (Batu, 1936, 4-5) Her iki yazının arka planında yeni insan tipinin gerçekçi bir bakış açısına sahip olmasının istendiği anlaşılmaktadır.

Köycülük bahsine geri dönüldüğünde**,** "Saban İzleri" adlı bir başka şiirde yine çiftçinin öneminin vurgulandığı görülür:

"Ey çiftçi sabanı bırakma elden

Bir kalemdir o sivri demir.

İnan ki güzeldir o her güzelden

Toprağın altını üstüne çevir

…

Bastığın bu toprak sanma nakestir

Orada canlanır nice emeller

Ey çiftçi inan ki çok mukaddestir

Toprakla uğraşan hasırlı eller."

Saban demirinin aynı zamanda kaleme benzetilmesi ilerlemenin en önemli koşullarından birinin toprağın işlenmesiyle gerçekleşeceğine inanıldığını gösterir. Aynı şekilde yapılan işe bir kutsiyet atfedildiği de görülmektedir. (E. R., 1933: 11)

Yine M. Uluğ imzalı "Köylüyüm" şiirinde de köyün güzelliklerinden bahsedilir. Şiirin ilk iki dörtlüğü şöyledir:

"Köylüyüm adıma köylü diyorlar

Gönlüme eş olan ırmaklar vardır.

Şarkımı söylüyor çağlıyan sular

Derdimi dinleyen topraklar vardır.

Neş'emle boğarım gamlı yelleri,

Tarlamın süsüdür yaban gülleri,

Nağmeler doldurur çamlı belleri,

Tasamı avutan başaklar vardır." (Uluğ, 1934b: 17)

Aynı yazarın "Eminem" adlı şiirinde, önceki şiirde de olduğu gibi, köy hayatının, çiftçiliğin tüm zorluklarına rağmen sonunda kavuşulacak olan bolluğun mutluluğu getireceği ön planda işlenir:

"Orağını haydi kavra

Gül Emine nar Emine

Ekinleri yara yara

Yemenini sar Emine

Varsın güneş yaksın seni

Terler yırtsın gömleğini

Neşe'nle boğ gam selini

Sana kırlar var Emine

Billur sular bak ne serin

Başak dolmuş üstü yerin

Boşa çıkmaz emeklerin

Bu yıl bolluk var Emine." (Uluğ, 1934c: 18)

Bir sayfa altı yazısı olarak Tevfik Fikret'in "Haluk'un Amentüsü" adlı şiirinden alıntılanan "Bir gün gelecek, fen, yapacak toprağı altın / her şey olacak kudreti irfanla… İnandım." (Fikret, 1934: 8) dizesi de yine bilimsel yöntemlerle toprağın işlenmesi ile gelişmenin doğru orantılı görüldüğünü göstermektedir. Yani tarımsal faaliyetlerin en son geliştirilen sistemlere göre

yapılması ön koşuldur. Alpullu ve Eskişehir şeker fabrikalarının açılmaları dolayısıyla yaşanan heyecanın dergiye yansıması da bu nedenledir.

Dil ve Edebiyat

6 Ok dergisinin Türkçe ve Türk edebiyatı ile ilgili görüşleri yine halkevleri çizgisine uygun olarak Türkçeyi korumak ve edebiyatı millileştirmek üzerine yoğunlaşır. Dil devrimi sayesinde Türkçenin öneminin ortaya çıktığının belirtildiği "Ali Şir Nevai, Türk Dilinin Acem Dilinden Zengin Olduğunu Zamanımızdan Beş Yüz Yıl Önce İspat Etmiştir" başlıklı bir yazıda Ali Şir Nevai'nin *Muhakemetül Lügateyn* adlı eseriyle Türkçenin Acemceden üstün olduğunu ispatladığı belirtilir. (Taşkın, 1934a: 14-15). Yazıdaki düşüncelerin *Türkçülüğün Esasları*'nda da benzer şekilde ele alındığını belirtmek gerekir. Gökalp de memlekette iki dil ve veznin aynı anda yaşadığını ancak Acem şiirinden alınan aruz vezninin halka nüfuz edemediğini ifade eder. (Gökalp, 2019: 29)

Yazının sahibine göre Türkçede günlük konuşmada kullanılan birçok sözcüğün Acemcede olmaması acemlerin dertlerini daha zor anlatmalarına neden olur. Örneğin, zevkle, yudum yudum içmek manasına gelen "tamşırmak", dertlice, yavaş yavaş ağlamak demek olan "enkirmak", aşığın hazin hazin ağlaması anlamında "tilmürme" Acemcede yoktur. Ayrıca Acemlerin Türkçedeki gibi cinas yapmaları mümkün değildir. Sözcük kıtlığı, sarf eksikliği ve ahenginin güçsüzlüğü gibi nedenlerle Acemcenin Türkçe ile boy ölçüşmesi mümkün değildir. Türkçeden kötü olmasına rağmen yüzlerce şairin bu dili kullanmasının nedeni ise her kafanın Türkçenin inceliğini anlayacak nitelikte bulunmaması ve Acemcenin daha basit olmasına bağlanır. Şaban Taşkın imzalı yazıda örnek verilen Türkçe sözcüklerin genel kullanıma geçmemiş olması ya da Farsça ile ilgili değerlendirmelerin doğruluk payı başka bir tartışmanın konusudur ancak dönemin Türkçeye bakışını yansıtması bakımından önemlidir.

"Dil Bayramı" başlıklı başka bir yazıda da Osmanlı Devleti'nin en büyük hatasının Türkçeye sahip çıkmaması olduğu belirtilir. Yunus Emre ile Fuzuli ve Bâki gibi divan şairleri karşılaştırılırken, oluşturulan aydın dilinin devlet ile milleti, aydınlarla halkı ayıran bir ikiliğe neden olduğu ifade edilir. Devlet ile halk arasındaki kopukluk, konuşma dili ile yazı dilinin ayrılığı gerilemenin de nedenidir. Harf devrimi sayesinde halkın okuma yazma

oranının arttığına vurgu yapılırken Türkçeyi korumakla vatanseverliğin eş görüldüğü anlaşılmaktadır. (Nuri, 1934: 13-21).

Edebiyatın millileştirilmesi bahsinde, Vasfi Mahir Koryürek'in *Tunç Sesleri* adlı şiir dergisinin tanıtımı yapılırken sanat sanat içindir görüşünün iflas ettiği belirtilir. Yazıyı kaleme alan, o dönemde Nihad Som Yarkın adını kullanan Nihad Sami Banarlı, konuyla ilgili Türkiye'deki tartışmalara Nihal Atsız'ın sanat millet içindir diyerek noktayı koyduğunu ekler. Mehmet Emin Yurdakul'a hak ettiği yeri vermeyenlerin onun bütün Türk halkına inen bir şair olduğunu unuttuklarını belirten yazar, ülküsü halkçılık olmasına rağmen Yurdakul'un halkın şairi olamamasını geleneksel nazım şekillerini kullanmamasına bağlar.

Banarlı'ya göre Yedi Meşaleciler'in tutunamamasının nedeni de içerisinde birbirine çok zıt kutupların bulunmasıdır. En çok şiir yazan Yaşar Nabi, Faruk Nafiz'i takiple başladığı yolculuğunu kimsede bitirememiştir. Nabi, kendini yerli zevke yabancı nazım şekillerine kaptırıp ancak orta derecede bir Parnasse şairi olabilmiştir. Yazar, diğer şairlerden bahse lüzum görmezken bu gruptan yalnızca Vasfi Mahir'i örnek gösterir. Ona göre şair bugünkü Türkiye'nin beklediği sanatçılardandır. Şiirlerinin Türk kahramanlığı ve büyüklüğüyle ilgili olması Banarlı'nın bu düşüncesinin de asıl nedenidir. Şairin bazı şiirlerini olduğu gibi yazısına aktaran yazar, aşağıdaki şiiri içerik olarak başarılı bulmasına rağmen geleneksel nazım biçimleri kullanılmadığı için eksik bulur:

"Onun öz şairleri yanında bir cücedir

Servantes, Dante, Homer, Hügo, Göte, Şekispir

Ey san'at ruhu! Eğer okusaydın Kerem'i

Kendi kendinden soğur ve bürünürdün yasa;

Öyle bir denizdir ki Fuzuli'nin elemi,

Başımı vereceğim ondan derini varsa.

Servantes, Dante, Homer, Hügo, Göte, Şekispir

Türk'ün öz şairleri yanında bir cücedir…" (Yarkın, 1935: 39).

Banarlı'nın görmek istediği, Kerem gibi hattan ondan daha az bilinen şairlerin bıraktığı şiirlerdeki ulusal nazım şekilleridir. (Yarkın, 1935a: 37-

40). Dergide yazıdan bağımsız olarak Vasfi Mahir Kocatürk'ün *Hayat Şarkıları* adlı eserinde yer alan *O'nun Sanatkârı* şiiri, Altı Ok'ta *On Yılın Bayramı* adıyla yayımlanmıştır. (Mahir, 1935: 40) Bu şiire Nihat Sami Banarlı'nın *Varamıyorum* adlı şiiri de eşlik etmektedir. (Yarkın, 1935b: 41).

Türk edebiyatının ulus temelli gelişmesi gerektiğiyle ilgili bir başka görüş de Çekoslovak edebiyatının ulusallığına vurgu yapılmasıyla desteklenir. Yahya Kemal'in Türk edebiyatı hakkında verdiği söylev ve "benim görüşümle edebiyat bir milletin, bir ulusun ve bir ülkenin varlığını, canlılığını anlatan bir şeydir" düşüncesinden yola çıkılarak başka ulusların edebiyatlarının da milliyetçi, halkçı ve yurtsever olduğu ifade edilir. Tanzimatçıların anlayamadıkları ve anlatamadıkları gerçeği Atatürk devrimi anlatmıştır. Dostoyevski'nin romanları gibi bir eser çıkarılamamasının nedeni halkçılığa ve ulusal varlığa değer verilmemesinden kaynaklanmaktadır. Tanzimatçılar bir yandan "derin bir hasret, yanık bir vecid – nostalgie pathetique – içinde garb ve hürriyet diye haykırırken" bir yandan da kollarını Şark'a uzatmışlardır. Buna ek olarak da medrese filozoflarının karanlık etkilerinden kurtulamamışlardır. Tüm iyi niyetine rağmen Ziya Gökalp bile Batılılaşma ile İslamlaşmayı yani koyu Şarklılaşmayı savunmuştur. Çekoslovak edebiyatının tanınmasının nedeni ise ulusal oluşudur. Çek ulusal edebiyat hareketi Tanzimat ile hemen hemen yaşıt olmasına rağmen Türk edebiyatının aksine Çek edebiyatının Batı'da değer bulması bu nedenlere bağlanır. (Günalp, 1936: 14-15).

Eski ve yeni edebiyat tartışmalarının dışında yayımlanan yazı, kısa hikâye ya da çevirilere bakıldığında yine halkevlerinin düşünce yapısına uygun temaların tercih edildiği, öğretmenlere, özellikle de köy öğretmenlerine ayrı bir önem verildiği görülmektedir. "Muallim" başlıklı yazıda toplumun kaderinin, onu oluşturan insanların hamurunu yoğuran öğretmenlerin elinde olduğu belirtilir. Karanlıkları aydınlatan bir dağ, susuzluğu gideren bir memba ve zorlu yolların destekçisi bir aziz olarak yüksek bir mertebeye konulan öğretmenler tüm bunları herhangi bir ödül beklemeden yaparlar. (Coşkun, 1934a: 9-10).

İki tablodan oluşan M. Uluğ imzalı "Köy Muallimi" adlı kısa piyeste de "Işıksız izbelerde köy çocuğu inlerdi/ Dünyadan habersizdi istibdadın hocası/ Hiç düşmezdi elinden cehaletin sopası." denilerek eski düzenin

eleştirildiği görülür. Köye hayat getiren yeni öğretmen karanlığı delen bir ok gibi betimlenmiştir. (Uluğ, 1934d, 22-23).

Derginin köy öğretmenine verdiği önemin de Ziya Gökalp'in *Türkçülüğün Esasları*'ndaki görüşleriyle aynı düzlemde olduğu görülmektedir. Gökalp, halka tamamıyla inebilmek için tek çarenin Türkçü gençlerin öğretmenlikle köylere gitmeleri olduğunu belirtir. Ancak buradaki tek amaç köylüleri eğitmek değil, aksine Türk kültürünü öğrenebilmeleri amacıyla gençleri onlarla buluşturmaktır. Yaşlılar ise en azında Anadolu'nun içlerine gitmelidirler çünkü ona göre Osmanlı aydınları da ancak halk kültürünü öğrendikleri zaman milli olabileceklerdir. (Gökalp, 2019: 47).

"Sanata Zafer Lazım" (Taşkın, 1934b: 22) ile "Sahne ve Kadın" (Coşkun, 1934, 23) başlıklı yazılarda ise genel çerçevede sanat, tiyatro özelinde de kadın oyuncuların durumu ele alınır. Sanatın çok yüksek bir seviyeye çıkarıldığı ilk yazıda tiyatro ve sinemamızın seviyesinin düşüklüğünden, para için yapılan hafif meşrep eserlerden şikâyet edilir. *Karım Beni Aldatırsa, Söz Bir Allah Bir, Ciciberber, Milyon Avcıları* filmlerini ve *Lüküs Hayat* operetini eleştirir. Ona göre operetin orta oyunundan farkı yoktur hatta komik olduğu da söylenemez.

Benzer şekilde tiyatronun önemsendiği ve en güçlü ders verme aracı olarak görüldüğü "Sahne ve Kadın"da dar görüşlülük nedeniyle tiyatronun halk gözünde göbek atan kadınlar ve maskaralık yapan palyaçolar anlamına geldiği belirtilir. Yazının sahibine göre zamanın şartları ve ilerlemenin gereği olarak eski duvarların yıkılması gerekmektedir. Bu bağlamda eskiden şehir tiyatrolarında kadına sahnede yer verilmemiştir. Ancak Bedia Muvahhit ve Neyyire Hanımları takdir ve takip edenler Türk kadının yeteneğini ve gücünü ispat etmişlerdir. Yazar aynı düşünceyle, Edirne Halkevi'nin temsil şubesinde tek bir kadın bile olmamasını eleştirir. Yeni düzende tiyatro artık saygın bir uğraş olduğu için kadınların dedikodulara kapılmayıp sahnede görev almalarını ister. Yazıdan, tiyatro ile ilgilenen kadınların, sahneye çıkmayı ahlâksızlıkla eş değer tutan insanların eleştirilerinden çekindikleri anlaşılmaktadır.

Tiyatrodan sonra üzerinde çalışılması gereken diğer önemli konu, her alanda olduğu gibi müzik inkılabının da gerçekleştirilmesi ile ilgilidir. "Musiki İnkılabımızın Manası" başlıklı yazıda eski Doğu müziğinin Batı tekniği ile süsleneceği, ya da eski tekke müziğinin eski Türk müziği olduğu

düşüncesi hatalı bulunur. Ayrıca caz müziğine önem verileceği inancı da doğru değildir. Asıl olan Türk halkının kendi ruhundan doğmuş olan müziğini Batı tekniğiyle sanatlaştırıp olgun hale getirmektir. Şark müziği Osmanlı müziği olarak görüldüğü için onaylanmaz. İlginç olan nokta ise caz müziğinin başımıza gelen bir bela olduğunun belirtilmesinin yanında eski Şark müziğinden de zararlı görülmesidir. Gençlerin bu müzik türünden korunması önerilir. (Lütfi, 1934: 7-8).

"On Yıl Musikisi" başlıklı seri yazıların çıkış noktası da Türk müziğinin hak ettiği değeri yeniden kazanması amacıyla köklü müzik tarihimizin ortaya çıkarılmasıdır. Şimdiye kadar Türklerin kültürsüz, tarihsiz, dilsiz, müziksiz olduğu söyleminin art niyetinden ve müziğimizin bugünkü zayıflığının sorumlusunun Şark musikisinin köleleri olduğundan bahsedilir. (V. L., 1933: 24). Her iki yazıdan da anlaşılabileceği gibi, Türk müziğinin yeniden canlandırılması istenirken aynı zamanda Batı müziği teknikleriyle sentezlenmesi de amaçlanmaktadır.

Sonuç

Cumhuriyet'in ilk yıllarında kurulan diğer halkevi dergileri gibi *6 Ok* dergisi de Cumhuriyet Halk Fırkası'nın siyasi, sosyal ve kültürel düşüncelerinin halka aktarılmasında önemli bir görev yüklenmiştir. Bu bağlamda, güdümlü bir yayın çizgisine sahip olsalar da halkevi dergilerini sadece Halk Fırkası'nın birer sözcüsü olarak tanımlamak eksik bir yaklaşımdır. Geniş bir çerçeveden bakıldığında tarım ve hayvancılıktan sanayiye, çocuk eğitiminden kadın haklarına, müzikten edebiyat ve felsefeye kadar geniş bir düzlemde halkı bilinçlendirme faaliyeti yürüten halkevlerinin bu çabalarının göz ardı edilmesi mümkün değildir.

Derginin içeriği bir bütün olarak değerlendirildiğinde Osmanlı idaresinin pek çok alanda eleştirildiği görülür. Kulluk sistemi, çağdaş olmayan eğitim kurumları, halkla aydınlar arasındaki uçurum, dildeki ikilik gibi konular dergide sıklıkla dile getirilir. Yeni sistem, Türk milliyetçiliği üzerine kurulmak istenir. Bu amaçla dilde, tarihte ve edebiyatta milli olanın öne çıkarılmasına çalışılır. Atasözlerinden mâni ve türkülere kadar derleme çalışmalarında bulunulması bu nedenledir. Türkçenin hak ettiği konuma getirilmesi ve Türk tarihinin eskiliğine vurgu yapılması da aynı amacın ürünüdür. Milliyetçik söz konusu olduğunda özellikle şiirlerde hamasi tonun yükseldiği görülür. Derginin sayfaları okuyuculara da açık olduğundan bir

çiftçiden bir öğretmene kadar her kesime hitap eden yazı çeşitliliğine rastlamak olağandır.

Eski sistemin neden olduğu geri kalmışlığı bir an önce telafi etme isteği, sürekli olarak hareketin ve üretimin ön plana çıkarılmasına neden olmuştur. Üretim ana hedef olduğu için bu hareketin öncelikle köylüler üzerinden başlatılmaya çalışıldığı, köycülük düşüncesinin dergide kapladığı hacimden de anlaşılmaktadır. İlerlemenin köyden başlayıp kente doğru yayılması öngörülmüş, sadece kent yaşamına ya da aydınlara has görülen çağdaş eğitim ile sanat ve edebiyat faaliyetleri ülkenin kırsal kesimine ulaştırılmaya çalışılmıştır.

6 Ok dergisinin kısa sayılacak ömrüne rağmen gerek içeriğinin zenginliği gerekse her kesime hitap etmesiyle misyonunu yerine getirdiği ve yayın hayatına devam edebilseydi daha yetkin çalışmalara imza atabileceği açıkça görülmektedir.

Sanat ve Edebiyat Yazıları İndeksi

Hikâyeler

"Vitrinler", S. 1, s. 15 (Bir hayat kadını hakkında).

"Örümcekler", S. 2, s. 21-22.

"Yurdum", S. 3, s. 8, Coşkun.

"Türk Gencine", S. 3, s. 23, Emin Akyüz.

"Hanife'nin Rüyası", S. 4, s. 18. (Askere giden Taştan'ın evine geri dönmesi hakkında), F. F.

"En Güzel Köy", S. 5, s. 23. **(**Köy hayatına övgü).

"Dertli Değirmenci", S. 6, s. 13. (Değirmenci köydeki kimsesiz bir kızı evlat edinir. Kıza iftira atıldıktan sonra kimse değirmene uğramaz. Kız açlık ve hastalıktan ölür), F. F.

"Cüzdan", S. 17, s. 9. (Çeviri öykü)

"İnce Çınar", S. 1, s. 19. (Köylüler, uyuya kalan düşmanın silahlarını çınarın içine saklayıp onlar gittikten sonra askerlere telim ederler), M. A.

"Yurt Kızı", S. 21, s. 14-15. (Almanya'ya giden bir genç hakkında), Kadri Oğuz.

"Güzel Bir Yalan", S. 23, s. 2. (Bir kral en güzel yalanı söyleyene iki torba altın vadeder. Yalancı idarecilerin eleştirisi yapılır), M. Ş.

"Ölen Kahramanlar", S. 18, s. 14-15, (Savaşla ilgili), Selçuk Kerim.

Şiirler

"Saban İzleri", S. 1, s. 11, E. R.

"Türkoğluna", S. 1, s. 17, Çetin.

"Yurdum", S. 3, s. 8, Coşkun.

"Türk Gencine", S. 3, s. 23, Emin Akyüz.

"İnkılap Bayrağı", S. 4, s. 22, M. Selçuk.

"Ey Güzel Köy", S. 5, s. 23, İsmail Vedat.

"Bir Arkadaşa", S. 5, s. 23, M. Uluğ.

"Edirne Günleri", S. 6, s. 18-19, Ka. Cahit.

"Köylüyüm", S. 6, s. 17, M. Uluğ.

"Tosun Dayı'nın Düğünü", S. 7, s. 12. (Okula yalın ayak giden çocukları gören bir adam oğluna düğün yapmak için ayırdığı parayı okul müdürüne verir. O parayla çocuklar ayakkabı alınır.)

"İnkılap Savaşında Trakya", S. 8, s. 18.

"Er İstiyoruz", S. 9, s. 16, M. Uluğ.

"Heykel", S. 10, s. 8, M. Uluğ.

"23 Nisan", S. 11, s. 16, M. Uluğ.

"Kır Atlı", S. 12, s. 19, M. UIuğ.

"Öğüt", S. 13, s. 23, M. Uluğ.

"Eminem", S. 14, s. 18, M. Uluğ.

"Sesimiz", S. 17, s. 6, M. Uluğ.

"Meriç ve Kadın", S. 18, s. 10, R. F.

"Felek", S. 20, s. 24, M. Tevfik.

"Yaraşır mı", S. 21, s. 13, M. Uluğ.

"Yol Verin Dağlar", S. 22, s. 8, Nihad Som Yarkın.

"Yaşayan Ölülerimize", S. 22, s. 24, İrfan Ükil.

"Yurd İçin Ölenlere", S. 22, s. 25, Rebia.

"On Yılın Bayramı", S. 23, s. 40, Vasfi Mahir.

"Varamıyorum", S. 23, s. 41, Nihad Som Yarkın.

"Yurdumda Akşam", S. 23, s. 58, M. Uluğ Turanlıoğlu.

"Köy Yolunda", S. 23, s. 59, Bedri Alagan.

"Trakyalıyız", S. 24, s. 29, Şerif Baykurt.

"Bayrak", S. 24, s. 3, Ahmet Türkben.

"Akşam", S. 24, s. 31, Bedri Alogan.

"Edirne Gecesi", S. 24, s. 32, A. Türkben.

"Çıksam Meriç Boyuna", S. 26, s. 30, Mukaddes Erdem.

Gezi

Avrupa'da Gördüklerim, Sayı 4, s. 13. (Y. Z. Rumuzunu kullanan bir doktorun mesleği icabıyla çıktığı Avrupa seyahati hakkında.)

Avrupa'da Gördüklerim 2, S. 5, s. 9, Y. Z.

Avrupa'da Gördüklerim 3, S. 6, s. 14.

Avrupa'da Gördüklerim 4, S. 7, s. 9.

Avrupa'da Gördüklerim 5, S. 8, s. 5.

Avrupa'da Gördüklerim 6, S. 9, s. 4.

Avrupa'da Gördüklerim 7, S. 10, s. 5.

Avrupa'da Gördüklerim 8, S. 11, s. 3.

Almanya'da Neler Gördüm, S. 14, s. 14-15, Ruhi.

Almanya'da Gördüklerim sayı 20, s. 9-10, Ruhi.

Piyes

"Demir", "Behçet Kemal'den 6 Ok'a", Sayı 2, s. 17-19, Behçet Kemal. (Yazarın dergiye gönderdiği, halkevlerinin 3. Yılı dolayısıyla kaleme

aldığı piyesten bir parça. Timur ile Yıldırım Bayezid arasında geçer. Yıldırım tutsaktır. İkisinin de Türk olduğu vurgulanır. Aslında operadır. Timur ve Yıldırım Operası (Basılmadı). Yıldırım Bayezid'in Türklüğünü vurguladığı milliyetçi söylemi ilgi çekicidir.)

İnceleme

"Halk Saz Şairleri", S. 19, s. 5, Vahit Lütfi.

"Halk Saz Şairleri", S. 20, s. 22-23, Vahit Lütfi.

"Öksüz Ali'nin Basılmamış Tuyuğları" S. 22, s. 15-17, N. S. Yarkın.

"Türk Halk Hikâyelerinin Doğuşu ve Ferhad ile Şerife Hanım Hikâyesi", S. 22, s. 18, N. S. Yarkın.

"Türk Halk Hikâyelerinin Doğuşu ve Ferhad ile Şerife Hanım Hikâyesi", S. 23, s. 49-54, N. S. Yarkın.

"Bir Haykırış", S. 22, s. 26-27, Osman Moyunçur. (M. Uluğ'un şiir kitabının eleştirisi.)

Derleme

Alpullu'da öğretmenlik yapan Vahit Lütfü Bey'in Trakya'da topladığı ve hiçbir yerde neşredilmediği not edilmiş nefesler:

"Neşredilmemiş Bektaşi Nefesleri", S.15, s. 7. (Adile Bacı), Mürsel Baba (Balım Sultan).

"Neşredilmemiş Bektaşi Nefesleri", S. 16, s. 16. (Geda Muslî)

"Neşredilmemiş Bektaşi Nefesleri", S. 17, s.11.

"Neşredilmemiş Bektaşi Nefesleri", S. 18, s. 16. (Derûni Abdal)

Maniler

"Maniler", S. 10, s. 20. (Der.) F. Ş.

"Maniler", S. 13, s. 22-23.

Bilmeceler: S. 11, s. 20.

Atasözleri: Atasözleri 1, S. 10, s. 21; Atasözleri 2, S. 11, s. 21; Atasözleri 4, S. 13, s. 21; Atasözleri 5, S. 14, s. 21; Atasözleri 6, S. 15, s. 20;

Atasözleri 6, S. 16, s. 12; Atasözleri 7, S. 17, s. 12; Atasözleri 8, S. 18, s. 12; Atasözleri 9, S. 19, s. 9; Atasözleri 10, S. 20, s. 5. (Der) O. N.

Türküler

"Kültür Derlemeleri", S. 8, s. 14.

"Hacıdanişment Köy Türküleri", S. 14, s. 20.

"Hacıdanişment Köy Türküleri", S. 15, s. 19.

Çeviri

"Ahlak ve İlim", S. 24, s. 25. Anatole France.

"Emil", S. 24, s. 26. (J. J. Rousseau'nun (İnsaniyetli olmak, çocukların sevilmesi ve onlara taşıyamayacakları yükün yüklenmemesi hakkında)

Kaynakça

6 OK. (1933). Maksadımız. *6 Ok*, (1), 1.

6 OK, (1934). Halkevi ve miyde. *6 Ok*, (10), 1.

Banarlı, N. S. (1936). Halkevleri dergilerinde halk edebiyatı araştırmaları. *Türkiyat Mecmuası*. (5), 0, 371 – 380.

Batu, K. (1936). Aldırmamazlık görmemezlik (bananeizm). *6 Ok*. (24), 4-5.

Cahit, K. (1934). Edirne günleri. *6 Ok*, (6), 18-19.

Coşkun. (1933). Kurtuluşta köylüler. *6 Ok*. (2), 10-11.

Coşkun. (1934a). Muallim. *6 Ok*. (4), 9-10.

Coşkun. (1934b). Sahne ve kadın. *6 O*k. (7), 23.

E. K. (1933). İskitler, Amazonlar. *6 Ok*, (2), 3.

E. R. (1933). Saban izleri. *6 Ok*. (1), 11.

E. R. G. (1936). Trak ve Türk sözleri arasındaki benzerlik. *6 Ok*, (25), 16-18.

Fikret, T. (1934). Haluk'un amentüsü. *6 Ok*. (4), 8.

Gökalp, Z. (2019). *Türkçülüğün Esasları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Günalp, E. R. (1936). Ulusçu-halkçı edebiyat ve Çekoslovak edebiyatı. *6 Ok*. (24), 14-15.

Güreşir, S. K. (2021). Erken cumhuriyet devri resmî ideolojisini Osmanlı tarihi konulu romandan okuma denemesi (1923-1938). Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 10 (1), 160-178.

K. T. F. (1933). Yoğurt. *6 Ok*. (1), 8-9.

Lütfi, V. (1934). Musiki inkılabımızın manası. *6 Ok*. (21), 24.

M. (1933). 6 Ok'tan. *6 Ok*. (2), 12.

M. Ş. (1933). Köy kooperatifleri. *6 Ok*. (1), 5.

Mahir, V. (1935). On yılın bayramı. *6 Ok*. (23), 40.

Nuri, O. (1934). Dil bayramı. *6 Ok*. (20), 13-21.

Olgun, K. (2019). *Türkiye'de halkevleri gerçeği*. Ankara: İksad.

S. R. (1933). Köy kanunumuz 1. *6 Ok*. (1), 18.

S. S. (1933). Türk ihtilali ve sınır Edirne. *6 Ok*, (2), 9.

Süheyl, A. (1934). İçki her zaman afettir. *6 Ok*. (21), 12.

Şeref. (1934). Ok. *6 Ok*, (6), 3.

Taşkın, Ş. (1934a). Ali Şir Nevai, Türk dilinin acem dilinden zengin olduğunu zamanımızdan beş yüz yıl önce ispat etmiştir. *6 Ok*. (19), 14-15.

Taşkın, Ş. (1934b). Sanata zafer lazım. *6 Ok*. (6), 22.

Türkoğlu, Ö. (1996). Halkevlerinin kuruluş amaçları, örgütsel yapısı ve bazı uygulamaları. *Kebikeç*, (3), 98.

Uluğ, M. (1934a). Köylüyüm. *6 Ok*. (6), 17.

Uluğ, M. (1934b). Yolumun sonu. *6 Ok*. (7), 21.

Uluğ, M. (1934c). Köy muallimi. *6 Ok*. (8), 22-23.

Uluğ, M. (1934d). Eminem. *6 Ok*, (14), 18.

V. L. (1933). On yıl musikiysi. *6 Ok*. (2), 24.

Yarkın, N. S. (1935a). Vasfi Mahir ve tunç sesleri. *6 Ok*. (23), 37-40.

Yarkın, N. S. (1935). Varamıyorum. *6 Ok*. (23), 41.